

واکنش مقامات به شکست دونالد ترامپ روحانی: دولت جدید آمریکا اشتباهات را جبران کند

گروه سیاست: شکست دونالد ترامپ در انتخابات آمریکا، واکنش مقامات و مسئولان را در پی داشت. صفحه توئیتر انگلیسی دفتر مقام معظم رهبری در واکنش به شکست ترامپ در انتخابات نوشت: «اوضاع در ایالات متحده و آنچه آنها خود...

صفحه ۲

دوشنبه ۱۹ آبان ۱۳۹۹ • ۲۳ ربیع‌الاول ۱۴۴۲ • ۹ نوامبر ۲۰۲۰

نگاهی به عملکرد جبهه پایداری در مجلس یازدهم

از پرونده‌سازی تا سیاسی‌کاری

صفحه ۲

نخستین گمانه‌زنی رسانه‌ها از ترکیب دولت بعدی آمریکا: «تیم رقبا» در دولت بایدن

صفحه ۸

بازخوانی حیات سیدحسین فاطمی

آخرین فریاد پیش از صدای رگبار

گروه سیاست: ۱۹ آبان ۱۳۳۳ سیدحسین فاطمی، مدیر روزنامه بختر امروز و وزیر امور خارجه دولت دکتر مصدق، بعد از ماه‌ها بازداشت، تیرباران شد. حسین فاطمی در دوران جوانی به فرانسه رفت و پس از کسب دکترای حقوق سیاسی...

صفحه ۲

سال هجدهم • شماره ۳۸۵۹ • ۱۲ صفحه • ۵۰۰۰ تومان

سرمقاله

جنگ آرا قبل و بعد از انتخابات آمریکا

احمد عظیمی‌لوریان • استاد پیشین مریلند

انتخابات آمریکا و نتایج آن، همه را در سراسر جهان به خود مشغول کرده است. با وجود اینکه بیش از ۲۰۰ سال از تأسیس کاخ سفید می‌گذرد، هرگز مردم آمریکا -چه برسد به جهانیان- تا چهار سال پیش متوجه ریزه‌کاری‌های انتخابات آمریکا نشده بودند. انتخابات چهار سال پیش (۲۰۱۶ میلادی) که در آن دونالد ترامپ بر هیلاری کلینتون پیروز شد، نخستین شوک را به آمریکاییان وارد کرد. بسیاری از آمریکایی‌ها تازه فهمیدند که آرای که آنها به صندوق می‌ریزند، مستقیماً تعیین‌کننده سرنوشت انتخابات نیست؛ آرای کالج الکترال. صرف‌نظر از منطق و دلیل وجودی، تصمیم می‌گیرد. اگر به اخبار انتخاباتی آمریکا توجه کنید خواهید دید که حتی آمریکایی‌ها ریزه‌کاری انتخابات خودشان را نمی‌دانند و تفسیرگران رسانه‌ها ساعت‌ها وقت خود را صرف توضیح نقش آرای کالج الکترال می‌کنند. جمهوری‌خواهان که سنای آمریکا را در چنگ خود دارند، برای حفظ موقعیت خود در مقابل رفتار غیرمتعارف ترامپ بیشتر سکوت می‌کنند. دموکرات‌ها که رقیب جمهوری‌خواهان‌اند در جریان فرایند انتخاب نامزد نهایی، پدر یکدیگر را از راه فحاشی و تهمت و افشاکری نسبت به یکدیگر درآوردند. اگر رقبای جمهوری‌خواه آنها می‌خواستند برای شکست دموکرات‌ها تلاشی انجام دهند، به‌خوبی خود دموکرات‌ها نمی‌توانستند عمل کنند...

ادامه در صفحه ۲

یادداشت

نجفی؛ مجاهد مبارزه با فساد

احمد میدری

درک برخی از آدم‌ها سخت است، افق‌های بزرگ دارند اما جاه‌طلب نیستند، شعله‌ورند اما تنها از نزدیک باید آتششان وجودشان را درک کرد. بدون نیاز به تأیید دیگران بی‌وقفه تلاش می‌کنند. نمی‌دانی با چه کسی معامله کرده‌اند که از آدم‌ها هیچ انتظاری ندارند، صبورند، رفیق‌اند، بزرگ‌اند، می‌بخشند و پاداش نمی‌خواهند. نجفی از آنها بود که خالق می‌توانست به فرشتگان بگوید چرا باید به انسان سجده کنید و بیاید که چه آفریده است! فتبارک‌الله احسن‌الخالقین. محمدرضا نجفی نماینده مردم تهران در مجلس دهم و جانباز شیمیایی جنگ تحمیلی از میان ما رفت. قلب خسته او ایستاد. آثار شیمیایی‌های جنگ چنان در قلب او رخنه کرده بود که پزشکان مجبور شده بودند بیش از ۲۰ بار برای او استنت بگذارند. استنت‌ها توان مقابله با مواد شیمیایی را نداشتند و هر چند وقت یک بار باید تعویض می‌شدند. او نماینده اصلاح‌طلبان در مجلس بود. آبروی اصلاح‌طلبان و مجلس دهم بود. هیچ‌کس از چپ تا راست بر صداقت و سلامت او ذره‌ای شک به خود راه نمی‌داد. کافی بود از نزدیک با او ارتباط داشته باشی تا قضاوت تو را آنسبت به نماینده مجلس تغییر دهد. بعد از دوره نمایندگی هیچ کجا مشغول نشد؛ از قبل هم درباره این مسئله فکر نکرده بود و لباسی برای خود ندوخت؛ در بودجه سال ۹۸ بود که مؤسسات مبارزه با فساد چند ماده برای شفافیت دستگاه‌های اجرائی به او دادند. گفتم یک نماینده نمی‌تواند این همه پیشنهاد را در صحن مصوب کند. گفت نگران نباشید؛ ان‌شاءالله تصویب می‌شوند. همه پیشنهادات را تنها با نام خود داد و در صحن بدون آنکه در کمیسیون مطرح شود، رای آورد. به پیشنهاد او دولت موظف شد فهرست همه معافیت‌های مالیاتی و کمرگی را در پیوست بودجه به مجلس ارائه دهد. وقتی دولت زد با کلیات بودجه مخالفت کرد. دلایل مخالفت او می‌تواند دستورالعملی برای ایجاد شفافیت و مبارزه با فساد در کشور باشد. نقدهای او به نفع این سال عبق فکری و کارشناسی نماینده بودجه را نشان می‌دهد: «اصلاح نظام بودجه‌ریزی در شرایط جاری نه تنها یک امکان برای بهبود شرایط اقتصادی بلکه یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر برای تحقق اهداف نظام جمهوری اسلامی به‌ویژه عدالت و برابری، اصلاح حکمرانی سیاسی و اقتصادی کشور، افزایش سرمایه اجتماعی حکمیت نزد مردم...

ادامه در صفحه ۲

یادداشت

سیاست‌ورزی بخردانه

سیدجمال هادیان طبانی‌زواره
فرهنگ‌پژوه

جایشان نشانند و سر فرصت سراغ عثمانیان برود. این سیاست او بسیار موفق بود و ازبکان که بارها مشهود و هرات را غارت و ویران کرده بودند، در چند رویارویی تارومار و از مرزهای ایران بیرون رانده شدند تا مرزهای شرقی و شمال شرقی برای چند دهه از شر این متجاوزان آسوده باشد. حالا دولت صفوی در سایه سیاست‌ورزی بخردانه شاه‌عباس هم به‌لحاظ اقتصادی، هم به‌لحاظ سیاسی و بین‌المللی و هم قوای نظامی آماده نبرد با عثمانی بود. رویارویی ایران و عثمانی در این دوره همواره به سود شاه‌عباس تمام شد و عثمانی‌ها مجبور به ترک خاک ایران شدند و سیاست‌مقدر دولت صفوی بر غرب و شمال غربی اعمال شد. شاه‌عباس توانست با زیرکی تمام حاکمیت ایران را در همه مرزها تثبیت کند و حتی پرتغالی‌ها را در مرزهای دریایی جنوب به ستوه آورد. هرچند این دوره درخشان با مرگ شاه‌عباس به‌تدریج رو به افول نهاد اما تاریخ، سیاست‌ورزی بخردانه او را ثبت و ضبط کرده است و تردیدی نیست که حکمرانان در هر دوره‌ای باید تاریخ را پیش چشم‌شان خود قرار دهند، از فرازهای آن بهره ببرند و از فرودها و افول‌های آن عبرت بگیرند. سیاست عباس اول صفوی در ایجاد اقتدار ملی و شکوفایی اقتصادی این بود که هم‌زمان در همه جبهه‌های نظامی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جنگند، بلکه برای حفظ حاکمیت و امنیت کشور و فراهم‌آمدن رفاه و آسایش مردم سیاست‌ورزی پیشه کرد. آنجا که لازم بود حداقل به‌صورت موقت سیاست تسامح پیش گرفت و با برخی از دشمنان مدارا و حتی صلح کرد و از این فرصت برای تقویت اقتصاد، فرهنگ و نیروهای بازدارنده سیاسی و نظامی و دستیابی به فناوری‌های نو بهره برد. در فرایند توسعه، عمل‌گرایی مهم‌تر از طرز فکر، اندیشه و... است. اگر کسی با عشق به وطن کار کند و برای کشور و مردمش مفید باشد، باید فارغ از طرز تفکرش دارای کرامت و احترام و حقوق شهروندی باشد. مراد از بازگویی این حقایق تاریخی، توصیه به تقلید از حکمرانان گذشته نیست، بلکه بهره‌گیری از عبرت‌های تاریخی است تا مشکلات کشور به جای تشدید، تعدیل یا تمام شود. مردم ما مردمی بلندمرتلت و آزاده‌اند که بیش از چهار دهه است با وفاداری و وقار و شجاعت در برابر تهدیدهای نظامی و تحدیدهای اقتصادی حاکمان مستبد دنیا ایستاده‌اند. این ملت یک‌تکه لشکری از دشمنان بین‌المللی را به ستوه آورده‌اند. چنین ملتی شایسته بهترین و برزنده‌ترین نوع زندگی هستند...

ادامه در صفحه ۴

یادداشت

مدیران مسئول فرصت را از دست ندهید

بدرالسادات مفیدی
دبیر انجمن منافی
روزنامه‌نگاران

مصادیقی از محدودیت‌ها و ناپیدها در برخی از مواد دیگر قانون مطبوعات نمی‌توان صراحت و تأکید ماده ۴ بر آزادی بیان رسانه‌ها به‌منظور اطلاع‌رسانی شفاف و حق مخاطبان آنها یعنی مردم در دریافت این اطلاعات را نادیده گرفت. شاید اگر قانون‌گذار در زمان تدوین و تصویب این قانون همان‌گونه که طبق ماده ۴ اجازه اعمال فشار بر مطبوعات را به مقامات ن داده، سهم بیشتری به اهالی و اصحاب رسانه یا نمایندگانی از نهادهای مدنی مرتبط، در ترکیب هیئت نظارت بر مطبوعات می‌داد، بسیاری از توقیف‌ها و لغو امتیازهای نشریات را در این سال‌ها شاهد نبودیم. در هر ترتیب با وجود تناقض میان ماده ۴ قانون مطبوعات با ماده ۱۰ این قانون که موضوع نحوه تعیین اعضای هیئت نظارت است، مواقعی که ترکیب این هیئت متأثر از انتخابات ریاست جمهوری و مجلس به نفع نگاه موسع نسبت به فعالیت رسانه‌ها تغییر کرده، تحدید مطبوعات، خبرگزاری‌ها و... کمتر شده است. در این میان انتخابات نماینده مدیران مسئول از این جهت مهم است که حضور نماینده صاحبان اصلی مطبوعات در ترکیب هیئت پیش‌گفته به‌عنوان نکهبان و حافظ منافع رسانه‌ها هرچند در موضع اقلیت در تصمیمات بی‌تأثیر نخواهد بود. در گذشته در بعضی از دوره‌های انتخاباتی نماینده مدیران مسئول در هیئت نظارت نوعی بی‌تفاوتی را از سوی برخی از اصحاب رسانه‌ها شاهد بوده‌ایم. حال آنکه عدم توجه آنان به اهمیت حضور نماینده‌ای از میان خودشان در ترکیب هیئت پادشده به‌منزله گذشتن از حق تعیین سرنوشت حرفه‌ای‌شان و سپردن اختیار کامل به اشخاص غیرمرتبط با امر رسانه محسوب می‌شود. ممکن است این بی‌تفاوتی متأثر از این تصور باشد که شرکت‌کردن یا شرکت‌نکردن در انتخابات هیئت نظارت بر مطبوعات برای ما فرقی نمی‌کند، چون خواه ناخواه در اقلیت هستیم و نماینده ما در تصمیم‌های این هیئت نمی‌تواند نقش مهمی به نفع حقوق رسانه‌ها ایفا کند. حال آنکه تجربه بارها نشان داده بر‌خورداری از چنین نگاهی منجر به از‌دست‌دادن فرصت‌هایی هرچند اندک خواهد شد. اکنون که بار دیگر مدیران مسئول در آستانه انتخابات نماینده‌ای از میان خود برای هیئت نظارت بر مطبوعات قرار دارند، بهتر است فرصت را مغنم دانسته و حضور در چنین رویدادی را که با سرنوشت حرفه‌ای‌شان گره خورده از دست ندهند. نکته‌ای که نباید از آن غافل ماند این است که انتخاب نماینده‌ای از بین مدیران رسانه‌های بخش خصوصی و غیردولتی به دلایلی که در بالا اشاره شد، برای حفظ حقوق رسانه‌ها و صیانت از آزادی عملشان به موجب ماده ۴ قانون مطبوعات مطلوب‌تر خواهد بود.

ادامه در صفحه ۴

حرف اول

ترامپ و سیاست‌گذاری ضدعلمی در آمریکا

مهدی زاربع

از مشخصات دونالد ترامپ آن است که با علم و فناوری میانه‌ای ندارد و تصمیم‌های غیرعلمی و ضدعلمی فراوانی می‌گیرد. او رئیس جمهوری بود که در دوران‌ش نقش علم و توصیه‌های علمی در زندگی عمومی آمریکاییان بارها تضعیف شده است. مثال بارز آن، نحوه مواجهه شخص او و تیم مدیریتی‌اش با بحران کروناست. خروج ایالات متحده از توافق‌نامه آب‌وهوایی پاریس، قطع بودجه سازمان‌های مردم‌نهاد که سلامت عمومی را تقویت می‌کنند و تضعیف محدودیت‌های قانونی کنترل مواد سمی از جمله اقدامات زمان او است. فردای روز انتخابات ۲۰۲۰، در روز چهارم آبان اعلام شد که اکنون آمریکا رسماً از توافق‌نامه اقلیمی پاریس خارج شده است. البته به صورت سلیبی، یک اتفاق خوب نیز رخ داد! کارهای ترامپ موجب شد تا گروه زیادی از دانشمندان (که اکثرشان در دنیا مخالف او و طرز فکرش هستند) به فعالیت‌های سیاسی رغبت نشان دهند! دانشمندان ملل دیگر، از چین تا فرانسه برای تصاحب فرصت‌های جدید که در اشتباهات رهبری ایالات متحده در فاصله ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۰ ایجاد شد، وارد عمل شده‌اند. اقدامات ضدعلمی دولت ترامپ فهرستی طولانی را شامل می‌شود: دوزدن متخصصان علمی با حذف دانشمندان از روند تصمیم‌گیری، خالی‌گذاشتن جایگاه‌های علمی، انحلال یا به‌خطرانداختن کمیته‌های مشورتی یا کنارگذاشتن متخصصان مستقل، تضعیف مطالعات علمی هنگامی که یافته‌های آنها برنامه سیاسی دولت را زیر پا می‌گذارد، سیاسی‌کردن کمک‌های مالی علمی با اجازه‌دادن به منصوبان سیاسی برای بازبینی آنها و حذف تغییرات اقلیمی از سیاست‌های راهبردی. دولت ترامپ دانشمندان را در مطالعه تغییر اقلیم محدود کرد و عنوان تغییرات آب‌وهوایی را از اسناد رسمی وب‌سایت‌های دولتی مرتبط به موضوع حذف کرد. دولت او علم را از حفاظت از محیط زیست برای پارک‌های ملی و سایر مناطق حفاظت‌شده حذف و بررسی اثرات زیست‌محیطی را محدود یا لغو کرد. کاهش دسترسی عمومی به علوم و دانشمندان و ارتباطات آزاد هم برای روند علمی و هم برای جامعه آگاه بسیار مهم است. محدودیت‌های غیرضروری در ارتباطات دانشمندان در دولت ترامپ تسریع شد.

ادامه در صفحه ۴